

De verborgenheid van de verbonden Gods

door

Ds. Johannes van der Kemp

predikant te Dirksland

uitgave 1710.

EERSTE BOEK, In 't gemeen, en van het verbond der werken in het bijzonder.

Hoofdstuk 1: Van de verbonden Gods in 't gemeen.

Vr: 5 Leest men ook van Goddelijke verbonden?

A: Ja: en wel van drie verbonden Gods.

1. Een verbond der werken met Adam voor den val Hoséa 6:7, *Zij hebben het verbond overgetreden, als Adam.*
2. Een verbond der verlossing dat God de Vader met Zijn Zoon van eeuwigheid al heeft opgericht, Psalm 89:29, *Mijn verbond zal Hem (namelijk den Eerstgeboren Zoon) vast blijven.*
3. Een verbond der genade met den uitverkoren zondaar, Genesis 17:7, *Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en u.*

Vr. 6: Is 't van enige nuttigheid, dat men de leer der waarheid bij wijze van verbondshandeling schikt?

A. Ja: van zeer grote nuttigheid, en wel dat ze ons leert den eigen aard en het rechte wezen van de religie.

Vr 45: Zo iemand de natuurlijke religie wel gebruikte, zoude dan God hem het licht van de genade niet wel geven?

A. Dus spreken vele Remonstranten, om een algemene genade en dood van Christus te stellen. Doch dan zouden de zedigste heidenen, en niet dikmaal de snoodste met het evangelie zijn bestraalt geworden tegen 1 Corinthe 1:26-29, en 6:11. Ook steunt dit gevoelen op deze valste onderstelling, dat zelfs de heidenen haar zelfs kunnen tot bekering schikken. Behalve dit, zou er dan geen een heiden door het licht der natuur tot het licht der genade gebracht zijn geweest.

Hoofdstuk 6: Van de besluiten Gods.

Vr 5: Wat verstaat gij door Gods besluit?

- A. Gods raad, waardoor Hij van eeuwigheid besloten heeft hoe Hij alles zoude uitwerken ofte toelaten tot roem van Zijn wijsheid, macht en heerlijkheid, Efeze 1:11, *Die alle dingen werkt na den raad Zijnes willens.*

Vr 6: Waarom noemt men Gods besluit Zijn Raad?

- A. Niet om enige onkunde en twijfeling in God te stellen, maar om deszelfs wijsheid te vertonen

Vr 7: Wanneer heeft God Zijn besluit gemaakt?

- A. Van alle eeuwigheid. 1 Corinthe 2:8, *Wij spreken de wijsheid Gods (bestaande) in verborgenheid, die bedekt was, welke God tevoren verordineerd heeft, tot onzer heerlijkheid eer de wereld was.* Mattheus 25:34, Efeze 1:4, 2 Timotheus 1:9.

Vr 8: Zijn er ook die dit ontkennen?

- A. De Socinianen, die wel zeggen dat God een besluit van eeuwigheid heeft gemaakt over de Schepping, de zending van Christus, en het geven van zaligheid aan gelovige: Doch om de gebeurlijkheid en de onverschillige en onbepaalde vrijwilligheid der schepselen staande te houden, willen ze niet dat over alle zaken van eeuwigheid enig besluit gemaakt is.

Vr 11: Is Gods besluit ook eenvoudig?

- A. Zo men ziet op de menigte der voorwerpen van de Goddelijke besluiten zo is het veelvoudig: doch zo men de daad des besluits aanmerkt op Hem zelfs, zo is het maar eenvoudig, zijnde God zelfs en zo geen toevallen in God, gelijk de Socinianen zeggen, dewijl zulks zoude aanlopen tegen onafhankelijkheid, eenvoudigheid en onveranderlijkheid Gods.

Vr 12: Wordt al het gene God besloten heeft, zonde minste verandering uitgevoerd?

- A. Zekerlijk, Jesaja 14:24, *Indien niet gelijk Ik gedacht hebbe, het also geschiede, ende gelijk ik beraadslaagd hebbe, het bestaan zal,* Jesaja 46:10, Hebreen 6:17. Gelijk ook geen oorzaken van verandering, noch in God noch buiten Hem kan verzonnen worden, Jesaja 14:27, *Want de HEERE der Heirscharen heeft hem in Zijnen Raad besloten, wie zal het dan breken?*

Vr 15: Waar over is Gods besluit gegaan?

- A. Over alle dingen die geschieden, Efeze 1:11, *Die alle dingen werkt, na den raad Zijnes willens.*

Vr 18: Gaat ook Gods besluit over de vrijwillige daden des mensen?

- A. Gewisselijk. Want anders was er geen daad des mensen besloten, terwijl al zijn daden vrijwillig geschieden, Jacobus 4:15, *Indien de Heere wil ende wij leven, zo zullen wij dit ofte dat doen.*

Vr 19: Zo God die onveranderlijk besloten heeft, geschieden ze dan niet noodzakelijk?

- A. Ze geschieden noodzakelijk ten opzichte van Gods besluit: maar ook vrijwillig ten opzichte van den mens, die niet door Gods besluit gedwongen wordt.

Vr 20: Hoe staat het in dezen met de zondige daden? Heeft God die ook al besloten?

- A. Ja Hij, Handelingen 2:23, *Deze door den bepaalden raad en voorkennisse Gods overgegeven zijnde hebt gij genomen, en door de handen der onrechtvaardigen aan ('t kruis) gehecht, ende gedood*, Handelingen 4:27-28.

Hoofdstuk 7: Van de verkiezing en verwerping.

Vr 3: Mag men het woord voor-verordining wel gebruiken van de verwerping?

- A. De Lutherse en Papisten menen dat er geen voorbeschikking tot de verdoemenis, maar alleen een voorkennisse is, en zeggen daarom dat het woord voorverordining hier niet gebruikt mag worden.

Vr 4: Maar wat zegt gij?

- A. Dat al hoewel 't niet gebruikt wordt van de verwerping, nochtans wordt het wel gebruikt van de voor-verordining of voorbepaling tot de zonde. Handelingen 4:28, *Om te doen al wat uwe hand en uwe raad te voren bepaald hadde, dat geschieden zoude*. Gelijk er ook andere woorden zijn, die van al zo veel nadruk zijn, als 't woord voor-verordineren, als daar zijn: *het stellen tot toorn*, 1 Thessalonicenzen 5:9, *Tot het oordeel te voren opgeschreven te zijn*, Judas: 4. Ook heeft de voorkennisse zijn grond in een voorgaand besluit.

Vr 10: God heeft immers de wereld liefgehad, Johannes 3:16. Wil dat alle mensen zalig worden, 2 Timotheüs 2:4. En dat niet enige verloren gaan, 2 Petrus 3:9?

- A. Deze plaatsen spreken niet van de verkiezing, maar van Gods bevel, den mens gebiedende tot zaligheid te geloven: gelijk ze ook niet spreken van alle mensen, hoofd voor hoofd, maar allerlei mensen in tegenstelling van het Oude Testament, daar de zaligheid allen maar voor de Joden was: Anders zouden zekerlijk alle mensen zalig worden, en God haar de kennisse der waarheid geven, Romeinen 9:19, *Want wie heeft Zijnen wil wederstaan?*

Hoofdstuk 12: Van het verbond der werken.

Vr 1: Welk is het verbond dat God met den mens voor den val heeft opgericht?

- A. Het verbond der werken, dat God met Adam en in hem met het nakomende menselijke geslachte heeft aangegaan, eisende volmaakte gehoorzaamheid, met belofte van leven en bedreiging des doods. Romeinen 19:5, *Want Mozes beschrijft de rechtvaardigheid die uit de wet is (zeggende) de mens die deze dingen doet zal door dezelve leven*.

Vr 2: Hoe wordt dit verbond in de Heilige Schriftuur genaamd?

- A. Soms wordt het genaamd de wet, Romeinen 6:14, De wet der werken, Romeinen 3:27, De rechtvaardigheid die uit de wet is. Ook vindt men het woord verbond, Hosea 6:7.

Vr 3: Hoeveel zaken moet men in dit verbond aanmerken?

- A. Zes zaken:
1. De verbondmakers.
  2. De zaak waarover dit verbond gemaakt is
  3. Het dreigement
  4. De belofte

5. Het sluiten
6. Het bevestigen of verzegelen des verbonds.

Vr 4: Wie zijn de verbondsmakers?

A. God en Adam.

Vr 5: Hoedanig moet men God hier aanmerken?

A.

1. Als Schepper en Opperbevelhebber, waar voor Adam tot Zijn dienst en wel inwilligen van dit verbond verplicht was, Maleachi 1:6, *Ben ik een Heere, waar is Mijn vreze?*
2. Als goed, den mens van alles verzorgende: hem leven op eigen gehoorzaamheid belovende, en gemeenzaam met hem in een verbond komende, als of Hij zelve Adam gelijk ware, 2 Samuel 7:19, *En dit (na) de wet der mensen, Heere HEERE.*
3. Als heilig en rechtvaardig, niet kunnende nalaten den volstandig heiligen, te begunstigen, en den afvallende te straffen, Habakuk 1:12-13, *En zijt Gij niet van ouds af de HEERE mijn God, mijn Heilige? Wij en zullen niet sterven... Gij zijt te rein van ogen, dan dat gij het kwade zoudet zien.*

Vr 8: Wat was de voorwaarde, die God van Adam eiste?

A. Volmaakte gehoorzaamheid aan God, in de Wet hem voorgeschreven.

Vr 19: Is er zo een onderling sluiten en overeenkomst tussen God en Adam geweest?

A. Ja: Want behalven dat God den mens in zo een verbond geschapen heeft, en God hem het zelve voorstellende, hij niet kon nalaten het zelve in te willigen, vanwege dat hij met het beeld Gods begaafd was: Zo toonde nog Eva dat zij het zelve hadde ingewilligd, als ze in het eerste weigerde van den verboden boom te eten: gelijk ook de sacramenten zo een inwilliging aanwijken.

Hoofdstuk 15: Van de geestelijke onmacht.

Vr 4: Bewijst dan eens dat de mens in den staat der verdorvenheid tot alle zaligmakend goed onmachtig is?

A. Romeinen 8:7, *Het bedenken des vleses, is vijandschap tegen God: want het en onderwerpt zich de wet Gods niet: want het en kan ook niet. De mens is dood in de zonde*, Efeze 2:1. Is geheel verdorven, Een addergebroedsel, kwade boom, dode ranken, Mattheus 12:33-35, Johannes 15:4-5. Moorman en luipaard, Jeremia 12:23. Heeft een verhard hart als steen, koper en ijzer, Ezechiël 36:26, Jesaja 48:4. En heeft nodig bekeerd en wedergeboren te worden.

Vr 5: Hoe kan dan God gehoorzaamheid vorderen?

A. Omdat God maar eist dat de mens natuurlijk Hem schuldig was: en hij zelfs de oorzaak van zijn onmacht is.

Vr 6: Evenwel is dan de eis van bekering en gehoorzaamheid te vergeefs?

A. Het dient tot overtuiging en bekering, Romeinen 1:16, Johannes 11:43-44.

Vr 7: Zo neemt men dan de vrije wil weg?

A. Het is waarheid zo men de vrije wil in onverschilligheid stelt, waar door ze zo wel het goede als het kwade zoude kunnen willen, want ze in deze slaafs is, Johannes 8:34. Doch de vrije wil bestaat niet in zo een onverschilligheid, maar daar in, dat men iets doet uit genegenheid en ongedwongen: en dus is de zondaar vrijwillig zondig.

Vr 8: Dus maakt men de mens tot een stok en een blok?

A. Hij blijft een redelijk schepsel en zo vatbaar voor de bekering.

Vr 9: Hoe zouden dan de heidenen zo vele deugden hebben kunnen doen?

A. Het waren maar deugden in schijn; EN het gene nog goed was is door de gemene genade geschiedt, Genesis 20:6.

TWEEDE BOEK Handelende van het verbond der verlossing:

Hoofdstuk 1: Van de verbonden Gods in 't gemeen

Vr 1: Is er dan geen mogelijkheid voor een zondaar om verlost te worden?

A. Ganselijk niet door het verbond der werken: dewijl Gods rechtvaardigheid moet voldaan worden, en de zondaar daar toe geheel onmachtig is.

Vr 2: Is er geen mogelijkheid bij God, om door een andere weg den zondaar te behouden?

A. God volmaakt, machtig, wijs en goed zijnde, zijn Hem alle dingen mogelijk, Lukas 1:37, Marcus 14:36.

Vr 3: Mag men hier op niet gerust zijn, dat Hij den zondaar dan wel zal begunstigen?

A. Neen: tenzij men van Hem verzekert ware, dat het Zijn wille ook is, den zondaar te verlossen.

Vr 4: Heeft dan God niets geopenbaard, wat Hij in deze doen wil?

A. Ja: en wel dat Hij van eeuwigheid een Raadsbesluit en verbond gemaakt heeft met Zijn Zoon, om door Hem, den zondaar, overeenkomstig Zijn deugden, te verlossen, Efeze 3:8-10.

Vr 5: Hoedanig een verbond heeft God met Zijn Zoon van eeuwigheid gemaakt?

A. Een verbond der verlossing, eisende de verlossing des zondaars van den Zoon, Welk verbond anders genaamd wordt: het besluit, Psalm 2:6-9. De Raad des Vredes, Zacharia 6:12-13. De verkiezing in Christus, Efeze 1:4, Ook wordt het een verbond genaamd, Psalm 89:29.

Vr 6: Hoe zoude gij dit verbond nader beschrijven?

A. Dat het is een verdrag ofte overeenkomst tussen Vader en Zoon, ten overstaan van den Heilige Geest, van eeuwigheid opgericht, eisende de Vader, dat Zijn Zoon als Borg Zijn gerechtigheid voor den uitverkoren zondaar voldede, en de Zoon, dat Zijn Vader Hem alle vereiste hulp, en heerlijkheid gawe: 't welk wederzijds bewilligt en bevestigd werd.

Vr 7: Wat zaken staan tot nader verklaring aan te merken?

A.

1. De verbondsmakers
2. De onderlinge voorwaarden en beloften
3. Het sluiten des verbonds

4. De bevestiging.

Vr 8: Wie zijn de verbondsmakers?

A. God de Vader en God de Zoon.

Vr 9: Hoe moet men hier de Vader aanmerken?

A. Niet alleen, als Eenwezig God met den Zoon en den Heilige Geest, maar ook na de verdeling van de personele werking in het verlossen van de zondaar als de eerste oorzaak, en zo Uitvinder van zo een verborgen weg tot verlossing van de zondaar. Waarom dit verbond wordt toegeschreven aan de veelvuldige wijsheid Gods: *Na het eeuwige voornemen, dat Hij gemaakt heeft in Christus Jezus onzen Heere, Efeze 3:10-11.*

Vr 12: Hoe komt de Zoon hier voor?

A. Als Een die bekwaam was, ofte bekwaam konde worden, om als Borg en Middelaar voor zondaren bij God in te staan, Jeremia 30:21, *Want wie is Hij, Die met Zijn harte Borge worde, om tot Mij te genaden, spreekt de HEERE.*

Hoofdstuk 2: Van de voorwaarden van 't verbond der verlossing.

Vr 1: Wat eiste de Vader, en wat belofde de Zoon?

A. Dat de Zoon zoude Zijn knecht wezen, om Zijn wil te doen, en wel als Borg en Middelaar, Jesaja 42:1, *Ziet Mijn Knecht, die Ik ondersteune, Mijn uitverkoren (In denwelken) Mijne Ziel een welbehagen heeft: Ik hebbe Mijnen Geest op Hem gegeven, Hij zal het recht den heidenen voortbrengen, Jesaja 49:5-6, Jeremia 30:21.*

Vr 6: Moeste de Borg ook volgens het recht der wet volmaakt gehoorzamen?

A. Noodzakelijk, zo Hij den zondaar niet allen van de strafschuld wilde bevrijden, maar ook een recht ten leven verwerven, Romeinen 5:19, *Door de gehoorzaamheid van enen, worden vele tot rechtvaardige gesteld.*

Vr 7: Heeft dit alles de Zoon belooft en ingewilligd?

A. Ja. Psalm 40:7-9, *Gij en hebt genen lust gehad aan slachtoffer, ende spijsoffer, gij hebt mij de oore doorboort. Brandoffer nog zondoffer en hebt gij niet geeist. Toen zeide Ik, Ziet Ik kome: in de rolle des Boeks is van mij geschreven. Ik hebbe lust, o Mijn God om Uw Welbehagen te doen, ende Uwe wet is in het midden van Mijn ingewand.*

Hoofdstuk 3: Van het besluiten en bevestigen van 't verbond der verlossing.

Vr 1: Hoe is dit verbond gesloten?

A. De Vader heeft al de uitverkorene aan Zijn Zoon opgedragen, en de Zoon heeft ze overgenomen, om ze te verlossen, Johannes 17:6, *Zij waren uwe, ende Gij hebt mij dezelve gegeven.* Gelijk ook daarom hare namen geschreven zijn in het Boek des levens, van des Vaders verkiezing, Openbaring 17:8. Bij gelijkenis zijn overgetekent in 't boek des Lams, Openbaring 13:8. En ons heeft de Zoon, gelijk de gewillige Hebreeuwse knecht, Zijn oor laten doorboren, om des Vaders wille in deze te volbrengen, Psalm 40:7-9.

Vr 2: Heeft Christus dit verbond kunnen afwijzen? En het ingewilligd hebbende, daar van zich kunnen onttrekken, gelijk de Remonstranten willen?

- A. Christus met den Vader Een-wezig zijnde, konde niet anders, dan met het hoogste genoegten dit verbond inwilligen: mens wordende, was Hij volmaakt heilig, en konde nog mochte niet anders dan het zelve inwilligen, veel minder uit het zelve uitscheiden, ofte zoude zich grotelijks bezondigd hebben, dat onmogelijk was.

Vr 6: Is het zeker dat er zo een verbond is opgericht?

- A. Ja doch: Want het blijkt uit de samengevoegde delen een geheel opmakende: gelijk ook uit vele aangehaalde teksten, Psalm 2, 40, 89 en 110, Jesaja 42, 49 en 53. Jeremia 30;21, Zacharia 6:12-13, Lukas 22:29, Galaten 3:16-17, Efeze 3:11.

Vr 7: Maar is dit het verbond der genade zelfs niet, dat God met Zijn Zoon, als het Hoofd, en met de uitverkorenen, als Zijn leden, heeft opgerecht?

- A. Hoewel het verbond der genade zekerlijk volgt uit dit verbond der verlossing, nochtans is het verbond der verlossing in alle deszelfs opzichten onderscheiden van het genadeverbond.

Vr 8: Wanneer is dit verbond der verlossing gemaakt?

- A. Van eeuwigheid, Efeze 1:4, *Gelijk Hij ons uitverkoren heeft in Hem, voor de grondlegging der wereld.* Efeze 3:11.

Vr 9: Is dit verbond niet hetzelfde met de verkiezing?

- A. Dewijl dit verbond en de verkiezing zeer nauw aan malkanderen verknocht zijn, en daarom wel als een zaak worden tezamen gevoegd, Efeze 1:11, Efeze 3:11. Zo is nochtans dit verbond van de verkiezing onderscheiden.

Vr 10: Zegt mij dan, wat onderscheidt dat er is tussen dit verbond en de verkiezing?

- A. De verkiezing bepaald het einde, de zaligheid der uitverkorenen, maar dit verbond bestelt het middel, de Zaligmaker: de verkiezing wordt den vader toegeschreven, maar dit verbond aan Vader en Zoon: de uitverkorenen werden door de verkiezing des Vaders eigen, maar door dit verbond zijn ze des Zoons eigen geworden, Johannes 17:6, *Zij waren uwe, ende Gij hebt Mij dezelve gegeven.*

DERDE BOEK, handelende van het Genadeverbond.

Hoofdstuk 1: Van de bondgenoten des genade verbonds

Vr 1: Hoe wordt het verbond der verlossing uitgevoerd?

- A. Door het verbond der genade, als vloeiende uit het verbond der verlossing, Jesaja 42:6, *Ik de HEERE hebbe u geroepen in gerechtigheid, ende Ik zal u bij uwe hand grijpen: ende Ik zal u behoeden, ende Ik zal u geven tot een verbond des Volks.*

Vr 2: Wordt dit verbond ook niet wel een testament genaamd?

- A. Ja het: en dat om deszelfs eenzijdigheid en bevestiging door de dood des Middelaars. Ziet Hebreë 9:15-17.

Vr 3: Zoude men niet beter door het testament Gods, Zijn eeuwige Raad der genade kunnen verstaan?

- A. Neen: Want een testament is de verklaring van de uiterste wil, maar de eeuwige Raad nam God voor in Hem zelfs, Efeze 1:5. Christus wordt wel genaamd een Middelaar des Verbonds en testaments, maar nooit van Gods Raad, Hebreë 7:22, 8:6, en 9:15. Ook wordt nooit Gods Raad een testament genoemd.

Vr 5: Wat verstaat gij dan door het eeuwige testament, Hebreë 13:20?

- A. Niet Gods eeuwigen Raad, maar het onveranderlijke Verbond der Genade, dat van achteren eeuwig is, gelijk Openbaring 14:6.

Vr 6: Hoe beschrijft gij dit verbond?

- A. Dat het is een verdrag, dat God met den uitverkoren zondaar in Christus opricht, Hem zelfs belovende tot een God, hetwelk de uitverkoren zondaar door het geloof aanneemt.

Vr 7: Wat zoude men tot nader verklaring moeten aanmerken?

- A.
1. De verbondmakers
  2. De Middelaar
  3. De voorwaarden
  4. Het sluiten
  5. De bevestiging
  6. De huishoudende bedeling des verbonds
  7. Den regel voor de bondgenoten

Vr 8: Wie zijn de verbondmakers?

- A. God en de mens

Vr 9: Hoe komt God den mens voor in het oprichten van dezes Verbonds?

- A. Als algenoegzaam, Genesis 17:1, *Ik ben God de Almachtige.*

Vr 10: Hoe nog al?

- A. Als goed en genadig, Efeze 1:6-7, *Tot prijsder heerlijkheid, door welke Hij ons benadigd heeft in den Geliefden.. na de rijkdaom Zijner genade.*

Vr 11: Komt Hij ook niet voor als met den zondaar bevredigd?

A. Ja: en wel van wegen de borgtocht Zijns Zoons, 2 Corinthe 5:18, *Want God was in Christus de wereld met Hemzelve verzoenende: hare zonde haar niet toerekenende.*

Vr 12: Komt de rechtvaardigheid Gods hier in geen aanmerking?

A. Niet om de zonde in de zondaar te straffen, maar wel om ze vanwege Zijn Borg te vergeven.

Vr 13: Richt God dit verbond op met alle mensen?

A. Dus wille vele Papisten en Remonstranten, om een onverschillige en vrij wille te stellen: lerende daarom een algemeen genadeverbond door een algemene verdienste van Christus, waardoor God alle mensen tot Zijn genade zoude roepen, en haar inwendig een algemene en genoegzame genade zoude geven.

Vr 14: Hebt gij hier iets op tegen?

A. Ja: en wel dat het maar wordt opgericht met de uitverkorene, Jeremia 31:3, *Ik hebbe u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid.* Onder het oude en nieuwe testament is dit verbond niet algemeen bekend gemaakt, Handelingen 14:16, Efeze 2:12. Zo een gevoelen steunt op valse onderstellingen, als van een algemene verkiezing, dood van Christus, genoegzame genade en ongeschonden vrije wil.

Vr 15: Hoe worden dan de uitverkorene aangemerkt in het oprichten van dit verbond?

A.

1. Als zondig, verdoemelijk, onmachtig en onwillig om haar zelfs te redden
2. Als gerekend in haar Borg
3. Als gelovende, Romeinen 4:5, *Doch dengene die niet en werkt, maar gelooft in Hem, die den goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.*

Hoofdstuk 2: Van de Godheid des Middelaars van het genadeverbond.

Vr 1: Hoe konden God en de zondaar, die den anderen zo zeer ongelijk waren, in een verbond overeenkomen?

A. Het konde niet geschieden, dan door de Middelaar Jezus Christus, die het verschil tussen God en den zondaar heeft weggenomen, 1 Timotheus 2:5, *Daar is een Middelaar God en der mensen, de mens Christus Jezus.*

Hoofdstuk 8: Van de voorwaarden des genadeverbonds.

Vr 1: Welke zijn de voorwaarden van het genadeverbond?

A. Aan de zijde Gods is het de belofte van alle bedenkelijke heil, en wel het grootste dat God beloven konde, namelijk dat Hij de God van Zijn bondgenoten zal zijn, Genesis 17:7, *Ik zal Mijn verbond oprichten tussen Mij en tussen u, ende tussen uwen zaden na u in hare geslachten, tot een eeuwig verbond: om u te zijn tot eenen God, ende uwen zaden na u.* Psalm 33:12, Jeremia 31:33.

Vr 2: Wat sluit deze belofte in?

A.

1. Het eigendom der bondgenoten aan God dat al wat Hij is haar deel is, zo ten opzichte van Zijn Wezen, als ten opzichte van de Drie Personen, 2 Corinthe 9:8, Psalm 16:5 en 8, Psalm 33:12, *Welgelukzalig is het volk diens God de HEERE is.*
2. Het deelgenootschap aan alles wat Godes is, als den hemel, de aarde, mens en vee, voor – en tegenspoeden, Romeinen 8:31-32, 1 Corinthe 3:21-23, *Alles is uwe, het zijn Paulus, hetzij Apollos, het zij dood, hetzij tegenwoordige, hetzij toekomstige dingen: Zij zijn al uwe: Doch gij zijt Christi, ende Christus is Gods.*

Vr 3: Geeft deze belofte nog meer te kennen?

A. Ja: want ze zegt ook

3. Dat de Heere zijn bondgenoten stelt tot het gunstig doelwit van alle Zijne werken: Zodat, al wat God gedaan heeft, doet en nog doen zal, hetzij in de natuur, hetzij in de genade, haren 't halve, en uit liefde tot haar doet, Psalm 145:5-6, Romeinen 8:28, *Wij weten dat dengene, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, (namenlijk) degenen die na (Zijn) voornemen geroepen zijn.*
4. *De genietingen Gods, zo in de uitwendige gaven, daar de Heere Hem zelf in mededeelt, Psalm 34:9-10, Romeinen 8:31-32. Als Zijn genadige invloed, waardoor Hij haar, Hem zelfs gelijkvormig maakt, 2 Petrus 1:4, gelijk ook in een eeuwige en volkomen zaligheid, Psalm 68:20-21.*

Hoofdstuk 9: Van de wedergeboorte.

Vr 1: Betoont de Heere niet de God Zijns Volks te zijn in de weldaden des verbonds?

A. Ja: En wel in de wedergeboorte, rechtvaardigmaking, vrede, aanneming tot kinderen, heiligmaking, bewaring en heerlijkmaking, Romeinen 8:30.

Vr 2: Wat is de wedergeboorte?

A. Deze is die weldaad des genade verbonds, waardoor God den geestelijke doden, nochtans uitverkoren zondaar, door Zijn Geest een nieuw geestelijke leven instort, tot roem van Zijn wijsheid, kracht, genade en heerlijkheid.

Vr 15: Is er enig onderscheidt tussen de wedergeboorte en de roeping, de heiligmaking en de bekering?

A. Niet ten opzichte van het wezen der zaken, maar alleen ten opzichte van de spreekwijzen, en van de verscheiden betrekkingen: de wedergeboorte merkt den mens aan als geestelijk dood, de roeping als dwalende, de heiligmaking als bevuild, en de bekering als van God afgeweken: De heiligmaking ziet op de voortgang van het geestelijke leven, en de wedergeboorte op deszelfs begin: de bekering is of de eerste bekering, dat dan de wedergeboorte zelfs is, of een voortgaande, dat van de heiligmaking is.

Vr 16: Wordt nu de Heere de God van Zijn volk door de wedergeboorte?

A. Ja. Want zij daar door der Goddelijke natuur deelachtig worden, 2 Petrus 1:4, Ezechiël 36:26-28, *Ik zal u een nieuw harte geven, ende zal eenen nieuwen Geest geven in het binnenste van u: ende Ik zal het stenen harte uit u vlees wegenemen,*

en zal u een vleses harte geven.. Ende gij zult Mij tot een volk zijn, ende Ik zal u tot enen God zijn.

Hoofdstuk 10: Van de rechtvaardigmaking

Vr 1: Hoe beschrijft gij de rechtvaardigmaking des zondaars voor God?

A. De rechtvaardigmaking is die weldaad des genadeverbonds, waardoor God den uitverkoren en gelovende, nochtans verdoemelijken zondaar van de strafschuld vrijspreekt, en hem het recht tot het leven schenkt uit vrije genade, om de gerechtigheid des Middelaars, die van God hem wordt toegerekend en van hem door het geloof wordt aangenomen tot ere van Gods wijsheid, genade en rechtvaardigheid.

Vr 28: Hoe wordt de gerechtigheid des Middelaars den zondaar eigen?

A. God rekent ze hem toe, en den zondaar neemt ze door het geloof aan.

Vr 29: Wat verstaat gij door die toerekening?

A. Die dadelijke overdracht van de gerechtigheid des Middelaars aan den zondaar, waardoor dan ook de Rechter die voor den zondaar aanneemt, en hem daarom als zijn eigen gerechtigheid rechtvaardigt, Romeinen 4:6, *Gelijk David den mens zalig spreekt, welken God de rechtvaardigheid toerekent zonder werken.*

Vr 30: Deze toerekening ontkennen de Papisten en Remonstranten, om de rechtvaardigmaking om eigen werken, en het geloof te kunnen leren: en zeggen dat deze toerekening niet mogelijk is, Wat zoudt gij antwoorden?

A. Dat het niet minder mogelijk is dan de toerekening van Adams zonde aan zijn nakomelingen, Romeinen 5:18-19. En van de uitverkoren zondaren aan Christus, 2 Corinthe 5:21. Hoe konde anders de Middelaar voor en in haar plaatse geleden hebben?, 2 Corinthe 5:15. Hoe kan dan Zijn lijden voor haar ten goede zijn, gelijk de Remonstranten willen? En de overtollige werken aan andere worden toegerekend, gelijk de pausgezinden zeggen.

Vr 31: Hoe wordt deze gerechtigheid den zondaar eigen door het geloof?

A. Door aanneming.

Vr 32: Wordt dan den zondaar door het geloof gerechtvaardigd?

A. Ja, Romeinen 5:1, *Wij zijn gerechtvaardigd uit den gelove.*

Vr 39: Wanneer wordt den mens gerechtvaardigd? In het besluit Gods? Of in de dadelijke voldoening van Christus?

A. Men moet de rechtvaardigmaking wel onderscheiden in het voornemen en van de verdienende oorzaak deszelfs, en daarom zeggen dat ze geschiedt in de tijd der roeping tot het geloof, waardoor men gerechtvaardigd wordt.

Vr 40: Hoe geschiedt de rechtvaardigmaking?

A. Of dadelijk in het oordeel Gods op de uitgaande daad des geloofs: of lijdelijk in het gemoed door een weer-kerige daad des geloofs, Romeinen 5:1.

Hoofdstuk 15: Van het sluiten van het verbond der genade aan de zijde Gods door de roeping.

Vr 1: Hoe wordt dit verbond tussen God en den zondaar gesloten?

A. Aan de zijde Gods door de roeping: en aan de zijde des zondaars door het geloof.

Vr 2: Wat is de roeping?

A. Dat genade werk Gods, waardoor Hij den uitverkoren zondaar krachtdadig trekt uit het rijk der duisternis en overbrengt in het rijk des Zoons Zijner liefde, door Zijn woord en Geest tot ere van Zijn kracht, wijsheid en genade, Collossensen 1:13.

Vr 3: Wien roept God?

A. Alleen den uitverkoren zondaar, Romeinen 8:28-30, *Die na Zijn voornemen geroepen zijn, Die Hij te voren verordineert heeft, deze heeft Hij ook geroepen, 2 Timotheus 1:9.*

Vr 7: Hoe roept God den mens?

A. Uitwendig en inwendig.

Vr 8: Geschiedt de uitwendige roeping door de stem der natuur gelijk de Socinianen en Remonstraten spreken, om de algemene genade staande te houden?

A. Neen: gelijk te voren is bewezen.

Vr 9: Waardoor roept God dan de mens?

A. Door Zijn woord, en dat niet zo zeer des wets, als wel des Evangeliums, 2 Thessalonicenzen 2:14, *Hij heeft u geroepen door ons Evangelium.*

Vr 10: Wat is het Evangelium?

A. Het is die blijde boodschap, waardoor God aan den zondaar niet alleen bekend maakt, het genade verbond in de Middelaar, maar hem ook daartoe nodigt met belofte van eeuwige zaligheid zo hij het aanneemt, Romeinen 1:1-3. Kortelijk kan men zeggen dat het is de leer, de nodiging en aanbieding van het genadeverbond in Jezus Christus.

Vr 11: Worden niet alle mensen door dit Evangelium geroepen, gelijk Jezuieten en Remonstranten spreken om een algemene genade verbond te stellen?

A. Geenszins. Want het Evangelium is nog voor, noch na de komst van Christus bekend gemaakt aan alle mensen, Psalm 147:19-20, Handelingen 14:16, 16:6-7.

Vr 15: Beoogt God de zaligheid van al degene die Hij uitwendig roept, gelijk Papisten, Socinianen en Remonstranten menen om haar algemene genade?

A. Neen: maar alleen van diegene die na Zijn voornemen geroepen zijn, Romeinen 8:28-30, Dewijl anders God aan alle de zaligheid zoude moeten mededelen, en zo alle zouden zalig worden: of men zoude moeten zeggen, dat God van Zijn oogmerk konde verstoken worden, hetwelk strijdig is tegen Zijn wijsheid en almacht.

Vr 16: Als God dan een verworping roept tot zaligheid en Hij beoogt Zijn zaligheid niet, geschiedt dan de roeping oprechtelijk?

A. Ja: Want God belooft in de roeping de zaligheid aan die Zijn roepende stem opvolgen, gelijk ook aan de zodanige gegeven wordt.

Vr 17: Moet er niet bij de uitwendige nog een inwendige genade en roeping gegeven worden, waar door men tot God gebracht wordt?

A. Ja.

Vr 18: Wat verstaan de Jezuiten, Socininanen en Remonstranten door deze inwendige genade?

A. Om de krachten der vrije wil en de algemene genade te verdedigen, zeggen zij dat God aan ieder mens geeft een genoegzame genade waardoor hij kan willen zich tot God bekeren.

Vr 19: Is dit niet wel?

A. Neen: Want het is geen genoegzame genade die maar een mogelijkheid om te willen geeft, maar ze is genoegzaam als ze het willen en het werken zelfs geeft, Filippenzen 2:13. Het strijdt ook tegen de onverschillige vrijheid van de wille, die onze tegenstrevers drijven, dewijl dan de wille in haar zelf onmachtig is.

Vr 27: Hoe wordt nu dit verbond door uitwendige roeping gesloten?

A. Dus: Dat de Heere God door het Evangelium de zondaar de aannemenswaardigheid van het verbond voorstelt, hem er na toe nodigt en het hem om niet aanbiedt, Jesaja 55;1-3.

Vr 28: Hoe door de inwendige roeping?

A. Dus, dat God hem het verstand verlicht van de waardigheid dezes verbonds, zijn oordeel overreedt van de waarheid van de nodiging, en zijn wille neigt zo dat hij werkelijk in het verbond overgebracht wordt, Ezechiël 20:37, *Ik zal u brengen onder den band des verbonds.*

Hoofdstuk 16: Van het sluiten van het verbond der genade aan de zijde des mensen door het geloof.

Vr 7: Hoe beschrijft gij het zaligmakende geloof?

A. Als een werkzame daad van de redelijke en wedergeborene ziel, waardoor zij de gekende waarheden Gods toestemt, en de aangeboden zaligheid en Zaligmaker inwilligt, en zich eigen maakt met vertrouwen.

Vr 8: Welke zijn de daden des geloofs?

A. Kennis, toestemming en vertrouwende inwilliging.

Vr 14: Welke is wel de bijzonderste en eigenlijkste daad des geloofs, waar door men gerechtvaardigd en gezaligd wordt?

A. De inwilliging met vertrouwen, waar door men de aangeboden zaligheid en Zaligmaker aanneemt, mijnt, zich eigen maakt en met zich verenigt, Johannes 1:12. Dit is zich der gerechtigheid Gods te onderwerpen, Romeinen 10:3. De onderwerping der belijdenis onder het Evangelium, 1 Corinthe 9:13.

Vr 15: Welk is het voorwerp van deze daad des geloofs?

A. Niet alleen het woord des Evangeliums, maar ook de Middelaar zelfs, Handelingen 16:31, Johannes 1:12.

Vr 16: Eindigt dan het geloof in Christus?

A. Neen: maar het dringt door tot den Vader door den Zoon, Efeze 2:18, 1 Petrus 1:21.

Vr 21: Op hoe velerlei wijze wordt dit geloof geoefend?

A. Op tweeërlei wijze, eerst *tot* rechtvaardigmaking en dan *uit* rechtvaardigmaking

Vr 22: Wat verstaat gij door de oefening des geloofs tot rechtvaardigmaking?

A. De oefening des geloofs van een eerst beginnende, eer dat hij nog in de volle verzekerdheid des geloofs bevestigd is om gerechtvaardigd te worden, Galaten 2:16.

Vr 23: Hoe vertoont zich deze oefening des geloofs?

A. Soms door honger en dorst, Jesaja 55:1, Johannes 7:37-38. Soms door een lopen en vluchten naar Jezus, als een gejaagde om genade, Spreuken 18:10. Soms sterker zijnde weet ze met kracht zich met Hem te verenigen, Efeze 3:17. Soms met veel verzekerdheid en heilige gerustheid over en in Hem te juichen, Psalm 23:1.

Vr 24: Wat verstaat gij door de oefening des geloofs uit rechtvaardigmaking?

A. Die geoefend wordt van een die bevestigd is in de verzekering van dat hij gerechtvaardigd is en recht aan al de goederen van Christus heeft, om door het geloof te leven, Efeze 3:12.

Vr 25: Hoe vertoont zich deze oefening des geloofs uit rechtvaardigmaking?

A. Op verscheiden wijze: soms met zich zo in genegenheid van Jezus in te dringen dat Hij Hem niet onthouden kan van zich gunstig te tonen, Hooglied 4:9, Hooglied 6:5. Soms door alle leven uit Hem te halen, Galaten 2:20. Soms door zware aanvallen zich in Hem te verbergen, Psalm 57:2, Psalm 112:7-8, 1 Corinthe 16:13. Soms gekrenkte verzoening te herstellen met Hem aan te grijpen en door Hem bij den Vader te pleiten, 1 Petrus 3:21, 1 Johannes 2: 1-2.

Vr 26: Is het geloof alleen een daad van het verstand?

A. Neen, maar ook van de wil, dewijl het door hongeren en dorsten beschreven wordt, een inwilligen en als het jawoord van een bepraatte dochter is.

Vr 33: Wordt nu het verbond door dit geloof (zaligmakende) gesloten?

A. Ja: want de aangeboden Middelaar des verbonds inwilligende, maakt men met Hem en door Hem met God een verbond, Hosea 2:18-19, Jesaja 44:5, 2 Kronieken 30:8, Deuteronomium 26:17-18.

Vr 34: Verbindt men zich in zo een verbondmaking ook aan den Heere om Hem ten dienste te staan?

A. Ja, en wel met eed en onderwerping van hem zelfs aan straffen. Dit dan nu geschiedt of van het gehele volk in het openbaar, Nehemia 9:38, Nehemia 10: 1-31, 2 Kronieken 15:12-15. Of van enig bijzonder gelovige bij hem zelfs, Psalm 119:106.

Vr 35: Als enig bondgenoot zondigt wordt daarmee het verbond verbroken?

A. De bondgenoten haar zelfs ten opzichte van haar onvolmaaktheid in dit leven kennende, verbinden zich nooit om geheel onzondig te zijn, maar alleen om oprecht te zijn tegen de zonden te strijden en daar uit op te staan, gelijk gedurig van haar geschiedt; en dus wordt dan om de zonde het verbond niet verbroken, Psalm 18:22,

Psalm 44: 18-19. Gelijk ook haar Verbondsgod haar telkens de zonde vergeeft, Jesaja 54:9-10.

Hoofdstuk 17: De Bevestiging van het genadeverbond door eed en sacramenten.

Vr 1: Waar door wordt het verbond der genade bevestigd?

A. Door den eed en sacramenten.

Vr 2: Hoe door den eed?

A. Dat God onder de hoge eedsbetuiging bij Hem zelfs Zijn bondgenoten verzekerd, dat Hij alle Zijne verbondsbeloften in den Middelaar des Verbonds aan haar vervullen zal, Hebrëeën 6:17-18. Wederom verbinden de bondgenoten haar zelfs bij eed aan haar Verbondsgod van getrouw te zullen blijven in het verbond, gelijk getoond is

Vr 10: Hoe wordt nu het verbond der genade door de sacramenten bevestigd?

A. Door de einden, waartoe de sacramenten geschikt zijn en recht gebruikt worden.

Vr 11: Welke zijn die einden?

A.

1. Om aan de bondgenoten een levendige verbeelding en bevatting te geven van de Verbondsgoederen, en dus dient het teken tot een schilderij, Galaten 3:1. En is een gedenkteken, Exodus 12:14, 1 Corinthe 11:24.
2. Om de bondgenoten te verzekeren en te verzegelen van de getrouwigheid Gods in Zijn Verbondsbeloften aan haar gedaan, Romeinen 4:11. De sacramenten zijn als zegelen van een verbondsbrief en als huwelijksbanden.

Vr 12: Zijn er meer einden van de sacramenten?

A. Ja en wel

3. Om zich plechtelijk onder zodanige tekenen aan de Heere tot Zijn dienst te verbinden, 2 Kronieken 30:8.
4. Om te dienen tot tekenen van de afzondering van de vreemdelingen van de verbonden der beloften, en van gemeenschapsoefening met de ware bondgenoten, 1 Corinthe 12:13.
5. Om de verzegelde verbondsgenade te doen roemen, 1 Corinthe 11:26.

Hoofdstuk 19: De huishoudende bedeling des verbonds in het Oude Testament.

Vr 4: Heeft de Heere God het verbond der genade zo wel met de vaders des ouden Testaments opgericht, als met de gelovigen van het Nieuwen Testament?

A. Ja: want ze hadden dezelfde belofte, Genesis 17:7, Psalm 33:12. Dezelfde goederen, als de rechtvaardigmaking, Genesis 15:6, Psalm 32: 1-2, Psalm 103:3-4. De geestelijke vrede en blijdschap, Jesaja 38:17. Aanneming tot kinderen, Romeinen 9:4. Heiligmaking, bewaring en heerlijkmaking, Psalm 48:15, Psalm 17:15. Dezelfde Middelaar, Psalm 80:16, Daniël 9:17. Op dezelfde wijze werd het verbond door het geloof gesloten, Deuteronomium 26:17-18, Psalm 116:10, 2 Corinthe 4:13. Dezelfde Sacramenten, 1 Corinthe 10:1-4.

Vr 6: Hoe wordt dan Jeremia 31:31-33 een nieuw verbond beloofd, daar de vergeving van zonden etc, aan wordt vast gemaakt?

- A. Het ziet op de bediening van het verbond, het welke in het Oude Testament niet geweest is: doch hier uit volgt niet dat het genadeverbond met de vaders niet is opgericht, dewijl men die verbondsbelofte vindt in Genesis 15:6, Genesis 17:7-8.

Vr 7: Wat verstaat gij door het Oude Testament?

- A. De bedeling ofte de bediening van het genadeverbond door de beloften, voorbeelden en afschaduwende ceremoniën of kerkplichten van de toekomstige Messias, Romeinen 1:1-3, Collossensen 2:16-17.

Vr 12: Is er iets opmerkelijks met betrekking tot het verbond der genade, voorgevallen in de tussentijd van Adam tot Noach?

- A. Ja, want na de val heeft God aan de Kerk de beloften van het vrouwenzaad, de Middelaar des verbonds, gedaan en wel van de deszelfs ambten, naturen, staten en weldaden, Genesis 3:15. De offeranden werden aanstonds aangesteld, Abel offerde door het geloof op den toekomstige Messias: Genesis 4:4 met Hebreënen 11:4. Cain en Abel, gelijk ook de onderkenning van de zonen Gods en de dochteren der mensen, toonden wie de bondgenoten waren: Als Enos geboren werd, kwamen de bondgenoten te samen om in het openbaar God als de God des verbonds te belijden: En Henoch gaf een levendige verbeelding van het hemelse leven en uitkomst, niet alleen van de bondgenoten, maar ook van de Middelaar des Verbonds.

Vr 14: Is het verbond evenwel niet klaarder bedeeft in het huisgezin van Abraham?

- A. Ja. Want het verbond der genade werd aan zijn zaad en geslacht vast gemaakt, met verwerping van andere: waar van Ismael, geboren uit het dienstbare verbond der werken, en Izaak, uit het vrije genade verbond geboren, voorbeelden waren, Galaten 4:22-26. Waarom Hij ook Abraham, een vader van vele volken, genaamd werd, en belooft dat de Messias Zijn Zaad zoude zijn, in hetwelke alle volkeren zoude gezegend worden, en dus zoude Abraham een erfgenaam der wereld zijn, Romeinen 4:13. Waarbij hij nog de beloften van het land Kanaan ontving tot een onderpand van de erfenis des hemels, Genesis 17:7-8, Mattheus 22:32. Dit alles werd bevestigd met de besnijdenis, Romeinen 4:11-12.

Vr 19: Is het verbond aan Horeb dan maar een uitwendig verbond, belovende alleen uitwendige zegeningen, en eisende uitwendige gehoorzaamheid?

- A. Neen: want uitwendige beloften zonder de inwendige, mag niemand begeren: end e uitwendige gehoorzaamheid mishaaft God grotelijks, Jesaja 29:13-14.

Vr 20: Is het dan niet het verbond der werken zelfs?

- A. Het is God en den zondaar onmogelijk een werkverbond met den anderen op te richten, Romeinen 8:3.

Vr 21: Is het dan een vermengd verbond, ten dele in het verbond der werken bestaande, ten dele in het verbond der genade?

- A. Neen. Want dan zoude Israel de rechtvaardigheid hebben moeten zoeken, ten dele uit de werken en ten dele uit de genade, tegen Romeinen 11:6.

Vr 22: Hoedanig verbond was dan het verbond aan Horeb?

- A. Het verbond der genade zelfs, met Israel, en dus verre een nationaal genadeverbond, nochtans onder een uitwendige omslag en zeer wettisch

voorgesteld en bediend. Want het had de beloften van het genadeverbond, dat God met Abraham hadde opgericht, Genesis 17:7, Exodus 19:5, 6 en 20, Deuteronomium 29:30-33. Gelijk het daarom door bloed werd bevestigd, als een voorbeeld van het bloed des Middelaars, Exodus 24:6, Hebreë 9:14,23.

Vr 23: Hoe komt het dan dat het verbond der genade wordt gesteld tegen het verbond aan Horeb, Jeremia 31:31 en Hebreë 8:6-13.

A. Omdat de bediening des Ouden testaments veel wettischer was dan de bediening des Nieuwen testaments, en daarom genaamd een bediening des doods in letteren, en een bediening der verdoemenis, 2 Corinthe 3:7-9.

Vr 24: In het verbond der genade gaan alleen de uitverkorenen over: maar in het verbond aan Horeb ging een ieder over: zowel goddeloze als godzalige. Hoe kan dan het verbond aan Horeb het genadeverbond zijn?

A. De goddeloze onder Israel lieten zich wel uitwendig in dat verbond in, gelijk nog vele belijders; doch dit verandert de natuur van het verbond niet.

Hoofdstuk 22: Van de Sacramenten des Nieuwen Testaments.

Vr 12: Moet men ook kinderen dopen?

A. Ja: Want zij in het oude Testament besneden zijn, en in de plaats van de besnijdenis is den doop ingesteld, Collossensen 2:11-12. EN behoren zo wel als de volwassenen tot Gods verbond en gemeente, Handelingen 2:38-39, Joel 2:16.

Vr 14: Verstaan de kinderen haar doop wel?

A. Neen, maar de kinderen verstonden ook de besnijdenis niet: ook verstaan ze haar ellende en verlossing niet.

Vr 21: Hangt de kracht en het eigen wezen des doops alleen af van de instelling?

A. Neen: want de instelling maakt den doop alleen tot een teken, en zo behoort ook tot het wezen des doops het woord der beloften, waar door den dopeling wordt toegezegd dat hij zo waarlijk als hij met het doopwater gewassen wordt ook door het bloed en de geest van Christus van zijn zonde gewassen is: en dus wordt den doop hem tot een zegel, Handelingen 2:38-39, Romeinen 4:11.

Vr 22: Wat wil het zeggen dat men in de Naam van de Drieenigheid gedoopt wordt?

A. Dat men in het verbond met den Drie-enige God wordt ingelaten, verbindende de Drie-enige God Hem zelfs om de genade van ieder Goddelijk Persoon den dopeling deelachtig te maken: 't welk den dopeling heeft te geloven en te vertrouwen met overgifte van hem zelfs, tot dienst van den Drie-enige God, 2 Corinthe 13:13, 1 Petrus 3:21, Handelingen 22:16.

Hoofdstil 24: De huishoudende bedeling des verbonds door de Drie enigheid.

Vr 1: Waarin bestaat de huishoudende bedeling des genaden verbonds, ten opzichte van de drie Goddelijke Personen?

A. In die dadelijke bestelling, verkrijging en toepassing van de goederen des genadeverbonds door de drie Goddelijke Personen.

Vr 2: Hoe zoudt gij dit nader beduiden?

A. Men moet weten:

1. Dat, hoewel de werken Gods na buiten de drie Personen gemeen zijn, nochtans de manier en order van werkingen de manier en order van de werkingen de manier en order van bestaan volgt, dat de Vader van Hem zelf werkt, de Zoon van de Vader en de Heilige Geest van de Vader en van de Zoon, gelijk de Vader van Hem zelfs bestaat, de Zoon van den Vader en de Heilige Geest van den Vader door den Zoon.
2. Dat onder de Goddelijke Personen het ganse genade werk zo verdeeld is, dat ieder Persoon het Zijn heeft, en toebrengt tot verlossing van den zondaar, Mattheus 28:19, 2 Corinthe 13:13. Dus hebben het de opstellers van de twaalf artikelen des geloofs, en van ons Doops formulier begrepen.

Vr 3: Welke is de huishoudende bedeling des Vaders:

- A. Dat de Vader, gelijk hij de eerste is in order van bestaan, zo ook in werking: ook dat Hij in Zijn Persoon de majesteit der Godheid vertoont, daar de Zoon in Zijn vernedering verborgen hield, en de Heilige Geest van beide als een Gezant Zich gedraagt. Waarom ook de Vader dikwijlinger wordt God genaamd dan de Zoon en de Heilige Geest. En derhalven dat de Vader en einde van alles moet worden aangemerkt.

Vr 4: Welke zijn dan de werken die de Vader worden toegeschreven?

A.

1. Het eeuwige besluit, en bijzonder de verkiezing, Efeze 1:2, 5 en 11.
2. De schepping en voorzienigheid, Openbaring 4:11, Mattheus 6:26,32
3. De oefening van rechtvaardigheid in het werk der verlossing, Romeinen 3:25-26
4. Het verbond der verlossing, Psalm 2:6, Efeze 3:10-11. En het verbond der genade, Genesis 17:7 met Galaten 3:17
5. De bediening des Ouden Testaments, Jesaja 63:16, Hebreen 1:1
6. Het zenden van den Zoon en de Heilige Geest, Galaten 4:4,6
7. De roeping, 1 Corinthe 1:2, gelijk de rechtvaardigmaking, Romeinen 8:33, De aanneming tot kinderen, 2 Corinthe 6:17-18, De vrede met God, Romeinen 5:1

Vr 5: Welke is bijzonder, de huishouding des Zoons in dit leven?

- A. De verkrijging van de goederen des genadeverbonds door Zijn ambten en staat der vernedering, en de zending des Heiligen Geestes door Zijn verhoging, tot toepassing van het genadewerk, Filippenzen 2:6,11, Handelingen 2:33. En dus is Hij des Vaders knecht in het werk der verlossing, Jesaja 42:1. De Borg, Middelaar en Testamentmaker in het genadeverbond, Hebreeën 7:22, Hebreeën 8:6 en Hebreen 9:15. De verdienende oorzaak van al de goederen des verbonds, 1 Petrus 3:18. De Fontein en schatkamer, Zacharia 13:1, 1 Corinthe 1:30, Johannes 15, Collossensen 1:19. En zo ook het voornaamste van al die goederen, Hooglied 5:16.